

Beste gemeenteraad van Bergeijk,

Hieronder vindt u het advies van de Adviesraad Sociaal Domein op het ingebrachte raadsvoorstel 'wet inburgering 2021'. We zijn verheugd met dit positief advies. De geformuleerde aandachtspunten zijn herkenbaar, en ook besproken met de adviesraad, en worden of zijn al meegenomen in de toekomstige uitvoering van deze nieuwe wet.

Namens wethouder M. van Dalen,

Met vriendelijke groet,

**Denny Dirx
Beleidsmedewerker Sociaal Domein**

ADVIESRAAD SOCIAAL DOMEIN

Burgemeester en wethouders van Bergeijk
t.a.v. de ambtelijk secretaris

Datum: 7 september 2021
Onderwerp: Wet inburgering

Geacht college,

De nieuwe Wet inburgering treedt in werking op 1 januari 2022. Het Rijk heeft ervoor gekozen om enkel de uitvoering van de inburgering te decentraliseren en niet het inburgeringsbeleid. De minister is en blijft verantwoordelijk voor de inrichting en de werking van het stelsel als geheel. Op basis van het rijksbeleid hebben gemeenten plannen opgesteld over hoe zij de beoogde doelstellingen willen bereiken. Uiteraard hebben zij zo veel als mogelijk de eigen couleur locale toegevoegd aan de inrichting van het nieuwe stelsel.

Inleiding

De nieuwe Wet inburgering moet een oplossing bieden voor de tekortkomingen van het huidige stelsel die een effectieve inburgering belemmeren, zoals: onrealistische verwachtingen ten aanzien van de eigen verantwoordelijkheid van de vergunninghouder, de complexiteit van het stelsel, weinig prikkels bij taalaanbieders voor het leveren van betere kwaliteit en maatwerk en een te grote scheiding tussen participatie en inburgering. Kern van de nieuwe aanpak is dat de regie op het inburgeren (weer) wordt teruggebracht bij de gemeente.

Het nieuwe stelsel zet in op een doorlopende lijn vanuit de opvang in het asielzoekerscentrum. Hierbij krijgt de gemeente de regierol. In de aanpak is veel meer aandacht voor de persoonlijke omstandigheden en mogelijkheden van de statushouder.

In de aanloop naar vaststelling van gemeentelijk beleid staan we voor belangrijke vraagstukken: hoe organiseert de gemeente de uitvoering?, op welke wijze vindt regionale samenwerking plaats?, sluiten de verschillende beleidsterreinen in het sociaal domein nu wel goed aan op het inburgeringsplan?, welke belemmeringen zal de inburgeraar mogelijk tegenkomen bij de uitvoering van deze wet?

Taken vanuit de nieuwe wet

De regierol van gemeenten begint met een brede intake, waaronder een leerbaarheidstoets. Dit geeft op individueel niveau inzicht in de startpositie en de ontwikkelingsmogelijkheden van een inburgeringsplichtige. Deze toets helpt dan ook bij de keuze van een gepaste leerwerkroute en komt in het persoonlijke Plan Inburgering en Participatie (PIP).

De leerroutes worden onderscheiden in drie verschillende trajecten, te weten:

- Onderwijsroute: gericht op doorstroom naar onder meer MBO en HBO;
- Reguliere B1-route: het leren van de taal wordt hierbij gecombineerd met (vrijwilligers)werk en participatie;
- Z-route (zelfredzaamheidsroute): voor mensen voor wie de onderwijs- of B1-route buiten bereik ligt, komt er een speciale leerroute, zodat iedereen leert zich in de maatschappij zelfstandig te redden.

De Onderwijsroute (verwachting 3 deelnemers uit de Kempen) en de B1-route (verwachting 6 deelnemers uit de Kempen) worden uitgevoerd in Eindhoven. De Z-route (verwachting 20 deelnemers uit de Kempen) wordt uitgevoerd in de Kempen (centraal in Bladel) dan wel indien mogelijk lokaal (Aquinohuis).

Daarnaast hebben de gemeenten nog de volgende taken:

- Casusregie: het opstellen van een persoonlijk plan voor inburgering en participatie;
- Financieel ontzorgen: door middel van het inhouden van woon- en zorgkosten en het verstrekken van leefgeld in de eerste 6 maanden;
- Arbeidsmarktparticipatie: begeleiding richting arbeidsmarkt;
- Participatieverklaringstraject: kennisnemen van de Nederlandse kernwaarden (o.a. gelijkheid en vrijheid);
- Maatschappelijke begeleiding: het regelen van praktische zaken.

Gelet op de beperkte omvang van de doelgroep is (boven)regionale samenwerking op bijna alle taken noodzakelijk. De volgende taakverdeling is hierbij gekozen:

- Regio Eindhoven: de onderwijsroute en de B1-route;
- Sub-regio de Kempen/Kempenplus: casusregie, financieel ontzorgen, participatieverklaring, arbeidsmarktparticipatie;
- Lokaal: maatschappelijke begeleiding door Vluchtelingenwerk.

Ten aanzien van de financiering kent het inburgeringsbudget twee typen kosten, te weten uitvoeringskosten en inburgeringsvoorzieningen. De uitvoeringskosten (met name de ambtelijke kosten) worden via een verdeelsleutel afgedekt door een rijksuitkering in het gemeentefonds. Het budget voor de financiering van de inburgeringsvoorzieningen (taallessen e.d.) wordt via een specifieke uitkering verstrekt. De totale structurele rijksbijdragen voor de inburgering voor Bergeijk bedragen voor 2022 ongeveer € 110.000 oplopend naar ongeveer € 210.00 in 2025.

Opmerkingen over het gekozen beleid

Aangezien de hoofdlijnen van de wet door het rijk reeds zijn vastgesteld, rest de ASD alleen advisering over de wijze van uitvoeren op regionaal, sub-regionaal en lokaal niveau. De keuzen van gemeenten daarbij zijn beperkt omdat nu eenmaal niet alles op lokaal niveau kan plaatsvinden met name vanwege de beperkte omvang en verschillende momenten van

instroom van de doelgroep in combinatie met de inhoudelijke taakstelling (taalles op verschillende niveaus).

Mede in ogenschouw genomen wat er in het verleden misging met de inburgering hebben wij de volgende opmerkingen cq vragen:

- De mbo's in Nederland zijn afgehaakt bij de aanbestedingen omdat zij vinden dat er te weinig budget beschikbaar wordt gesteld. Dat is een verontrustend signaal, te meer daar het hier om decentralisatie gaat waarbij we waakzaam moeten zijn t.a.v. te lage budgetten zoals we die kennen bij de decentralisatie van de Jeugdwet en de WMO. Kunt u aangeven wat de stand van zaken is?
- Kinderopvang was in het verleden niet geregeld en onze vraag is of dat nu wel goed geregeld is en zo ja hoe dan?
- De gemeente heeft voor gezinsmigranten niet de plicht om een van de drie leerroutes aan te bieden, want hiervoor zijn deze migranten zelf verantwoordelijk. Lopen we nu het risico dat bijvoorbeeld de gezinsherenigers slecht zullen inburgeren bij gebrek aan toegankelijke voorzieningen en zo ja, wat gaat de gemeente daaraan doen?
- Een deel van de deelnemers zal naar Eindhoven moeten en een deel naar Bladel. Openbaar vervoer kan daarbij een behoorlijke drempel zijn. Hoe lost u dit op?
- Bij inkoop van trajecten is bij de Jeugdwet veel mis gegaan omdat alle gegadigden die op papier aan de eisen voldeden een contract kregen. Dit had tot gevolg dat tientallen aanbieders met deelopdrachten werkten. Heeft u de inkoop bij de inburgering kunnen beperken tot een enkele kwalitatieve aanbieder?
- Wat betreft het financieel ontzorgen de eerste 6 maanden; wat houdt dit precies in? Het zou goed zijn om te komen tot duidelijke afspraken (wellicht voor de hele Kempen) over het gebruikmaken door inburgeraars van de voedselbank.
- Ten aanzien van de genoemde brede intake is het wenselijk om vooraf aan de inburgeraar duidelijkheid te geven in welk proces hij/zij terecht komt, waartoe alle gevraagde informatie dient en welke keuzen er gemaakt gaan worden.
- De klantreis zoals in de gemeentelijke stukken wordt vermeld is vooral gericht op de taakverdeling tussen de organisaties die bij de gehele inburgeringsproces betrokken zijn. Het is wenselijk om soortgelijk instrument te maken voor en vanuit het perspectief van de inburgeraar zelf.
- In de zorg en het welzijnswerk zijn maatjes-projecten welbekend. Wellicht goed om zo'n maatjes-project, in de vorm van gezinnen aan elkaar koppelen (Bergeijks gezin aan een gezin met nieuwkomers), ook bij inburgeraars te realiseren.

Advies

De ASD staat positief ten opzichte van het dossier inburgering en de keuzen die de gemeente maakt in regionaal, sub-regionaal en lokaal verband. De eerder vermelde vragen, opmerkingen en suggesties die wij hebben betreffen het rijksbudget, de organisatie van kinderopvang, inburgering gezinsherenigers, openbaar vervoer, het financieel ontzorgen, de voedselbank, de inkoop van de (taal)trajecten, de brede intake, de klantreis en het maatjesproject.

Wij zijn bereid om ons advies desgewenst nader toe te lichten.

Namens de Adviesraad Sociaal Domein Bergeijk,

Ab Czech,
voorzitter

Leden van de adviesraad

Hanneke van Hoof, Ab Czech, Ronnie Dekkers, Anne Emans, Matthieu Jansen en Mart van de Vorst

Secretariaat S.Kraaijenga@bergeijk.nl